

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petsor 5 kr.
 Nyilttérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Főtér 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pérczek hirdetések és reclamatiók ide intézendők.

Előfizetési felhívás.

Lapunkat időközben inditva meg, e miatt az előfizetési idő is esonkán maradt, miután a félév november hó 14-én az 52-ik számmal lejár. — Az előfizetés rendbehozatala végett tehát a esonkán maradtott egy és fél havi időtartamra kiegészítésül új előfizetést nyitunk: **November 15-dikétől Deczember végéig 75 kr.**

Egy negyedév hozzácsatolásával 2 fr. 25 kr.
 Fél év hozzácsatolásával 3 fr. 75 kr.

Előfizetések eszközzésére legcélszerűbb a postautalványokat használni.

A „Haladás“ kiadóhivatala.

Egy nyilt seb.

Minden babonásság nélkül, a legvilágosabb észjárás mellett kényszeríti az embert egy egy esemény vagy egy egy dolog arra a meggyőződésre jóni, hogy azon átok fekszik.

Átok fekszik a gyéres apahidi vasúti vonalon, mely kényszeríti a tisztta szemmel látó embert a vakságra, a mely a takarékoság céljából oly balgaságot követtet el, hogy egy feneketlen gödörbe milliókat dobjanak bele.

Nints jozanon gondolkozó ember ki a gyéres apahidi vonalrészlet látta, hogy azon meg ne botránkozott volna, nints egy hazafiasan érző polgár kinek ne fájna, midőn látja, hogy e vonalrészt javítására havonként százezereket, s így milliókat pazarolnak, a nélkül, hogy a javítás utján csak egy lépéssel előbbre haladnának, s még is mint a danaidák hordojába öntjük kincseinket bele, azért, hogy a míg egy helyet össze todozunk fodozunk, más helyen még nagyobb romlás történjék. Így ment ez a pálya fennállása óta s így fog menni örökkön örökké.

Pillantsunk be a gyéresi indóházhoz, s kérdezzük meg, hogy a lerakott torü hova szól? „Tordára“ lesz a felelet. A pálya udvar rakva a tordai kincstári faraktárból „tengelyen“ oda vitt és tovább szállítandó építési anyagoknak, mely a pálya minden pontjaira szállítatják. A személy forgalmat ez indóháznak szintén Torda adja, s mindennek daczára erőszakoltatik az a vonal a mely a milliókat nyeli, minden haszon, minden eredmény nélkül.

Feljajdulunk mind annyiszor e nyilt seb miatt, valahányszor eszünkbe jut, feljajdul minden jó hazafi és várja orvoslását.

— **A bírósági hivatalnokok megjutalmazására és segélyezésére törvényhozásilag 1877-re megszavazott alap már ki lévén meritve — mint több lap jelenté, — az igazságügyminiszter figyelmzetet a törvényszéki elnököket, hogy az ügyviteli szabályok értelmében ily jutalmak és segélyek engedélyezése céljából előirt feltérsztések megtételétől ez alkalommal tartózkodjanak, mivel azok az említett körülménynél fogva amugy sem lennének figyelembe vehetők. — E hir pusztá kombináció alapszik s az igazságügyminiszter ily rendeletet nem bocsátott ki.**

— **A honvédelmi miniszteriumban most az enquette tanácskozik a honvéd törzssorvosi kinevezések megállapítása fölött. Az enquette a honvédségi orvosi erők előkelőbbjeiből alakult s a miniszter mindon egyes állás betöltése alkal-mával kikéri véleményét a kinevezendők egyénisége fölöl.**

A m.-ludasi felsőbb népiskola ünnepélyéről.

(Nyáradai Dénes igazg. beszéde.)
 (Vége.)

Nem választja ki a jobb tehetségű növendékeket, hogy kevés fáradsággal arasson sikert, hanem éppen a gyengébbeket támogatja s a szorgalmasabbakat, bizalmával jutalmazza; nem a felületes tudást nézi, — mely némelyeknek annyira tetszik — hanem az alapot adja meg az ismeretekben, melyre aztán biztosan lehet építeni. — Hiszen az a ház is kidől melynek jó alapja nincs.

Ügyel a gyermekek erkölcsi viseletére, saját jó példájával irányozza azoknak fejlődését. Minden tette, minden eselekedetével mint egy mintakép lebeg közöttök ha ál, ha ül ha beszél, ha hallgat, ha tesz, az ő állása, az ő járása, az ő beszéde, az ő hallgatása egysoval minden tette, minden eljárása olyan, mely a tudni vágyó utánzó gyermekekben az ők teremtő erejüket felkelti, igénybe veszi —

Mert lehet bármely községnek a legjobb moddal berendezett iskolája, lehet az díszes szemléleti tárgyakkal, földrajzi térképekkel, terményrajzi és természetani gyűjteményekkel, szép nép könyvtárral ellátva, mit sem ér az, ha nincs lelkiismeretes jó tanítója. —

Egy lelkiismeretes jó tanító soha sem felejt el azt hogy ő egy személyben nevelő is és mint ilyen igyekszik arra hogy a reábizott növendékeket, külön külön megismerje. — Mert soha telyesen két egyenlő természetű gyermek még iker testvérek közt sem található. — S így aztán kevés finom érzéssel magától rájő, hogy bánásmódját egyenként módosítania kell, ha azt akarja hogy ne érezze magát idegennek közöttök, és hogy oktatásait, intéseit, figyelmzetéseit szívesen fogadják.

S mi az oka, hogy az ilyen jó lelkiismeretes tanító sokszor nem érhet célzt? nincsenek vele megelégedve?

Velem együtt sokan mondhatják, hogy bizony ennek nem a tanító az oka! Ki tehát? Magok a szülők. Először azért: ha nem jártatják gyermekeiket rendszeren az iskolába, s másodsor ha nem adnak

nekik othon időt s alkalmat a tanulásra, s nem serkentik leczkék elvégzésére. — Harmadsor: s a legnagyobb baj, ha a gyermek előtt tanítójáról kissébbítve nyilatkoznak, ilyenkor kicsinek tünik fel tanítója, s nem tartja érdemesnek oktatásaira figyelni, s példáját követni. — Negyedsor ha magok a szülők nem tesznek semmit a gyermek nevelésében, hanem minden gondot a tanító nyakába tolnak. —

Némely családnál a gyermek 6 éves koráig jól rosszul felnő, s az mondják: „Hisz az nem baj, majd az iskolába megtanítják.“ S ha felkerült a gyermek az iskolába; megkívánják hogy egy pár hét alatt már helyre legyen hozva mindazon hibája, mit 6 év alatt neki megengedtek.

Van azonban sok lelkiismeretlen tanító, kinek sikerül némelyeknek tetszeni; annyiban, hogy csak a látszatot hajhászsa, ki csak ön hasznát lesi, nem gondol a gyermek jövőjével, hanem a felületes látszatot követi, a növendékek munkálatait maga készíti el a szülőknek esal-képül, s maga magát dicsérettel elhalmozza. — Ilyen tanítóról, elmondhatni hogy minden belső hivatás nélkül lép e pályára, s midőn azt teszi a legnagyobb bünt követi el.

De törjünk vissza beszédem kezdetéhez. Mi tehát azért gyűltünk ide ilyen szép számmal, hogy megünnepeljük Maros-Ludasnak a magas kormány által létrehozott felső népiskola megnyitását. De kinek köszönheti e község, s vidéke ez előnyét? mint kir. tanfelügyelő Nagyságos Moldován Gergely urnak ki fáradhatatlan buzgalomával, s községünk iránti érdeklődésből, oda működött, hogy az — nem remélt idő előtt működését már megis kezdhetze; adjon az ég sok ilyen tanférfiut s így barátot mint Nagyságos Moldován Gergely ur, kinek községünk s vidéke a legnagyobb köszönettel s elismert hálával tartozik. — Éljen sokáig hogy örvendhessen művének megteremtésében s gyönyörködhessen annak felvirágzásában! Mi pedig kik hivatva vagyunk az intézet növendékeit oktatni s nevelni, hogy az ügy annál inkább fölkaroltassék, a cél sikeresebben elérhetővé legyen; igyekezzünk hogy nem csak a törvény által kiszabott tantárgyakból nyerjenek a gyermekek oktatást, hanem a latin és németnyelv ismeretét is felvettük mellék tantárgyakul azon növendékeknek, kik nem csupán a gazdaszat s földművelésre készülnek, hanem más hivatalu pályára szerotnének lépni, így együtt haladhatnak a gymnasialis osztályokkal, megnyerve ez által időt és igen sok költséget.

Azonban törekvésünk sikerültsége minden tekintetben csak is úgy elérhető, ha az igen tisztelt szülők, és előljárók velünk tanítókkal segédkezett fognak; egyetértőnek, s nemesak a gyermekek rendes iskolába való járatásáról gondoskodnak hanem feladataik pontos elvégzésére serkentik, s ügyelnek a gyermek erkölcsi viseletére, mert hisz a tanító ugy sem lehet mindig és minden gyermek oldala mellett, — különben is elfogadott elv az: lehet bár mily jól felszerelt iskola, bírhat igen kitünő tanárokkal: feladatát csak úgy oldhatja meg, ha a család és iskola segéd kezét nyujtanak egymásnak s közösen működnek a gyermek testi s szellemi fejlődésére.

Reméllem hogy ilyen viszonyok közé fogunk jutni, mert a kezdet ugyan nehéz, de végre törekvésünk s fáradságunk hasonló viszonyok között — lehetetlen — hogy gyümölcsözni ne fogna.

Szívemből ohajtom hogy Maros-Ludasnak e szép iskolája, annak előljárói, tanítói, növendékei felett Isten kegyelme és oltalma öröködjék.

A csatatérről.

Plevna előtt elkeseredett harc foly 360 muszka ágyu bömböl folytonosan. A törökök alig válaszolnak. A muszka hadak rohamra készülnek. — Végleges eredmény délelőtt még nem éretett el. Mehemed Ali pasa Szófiából 85,000 harczossal közeledik Ozmán felé.

A „Havas“ jelenti: Szilisztria ellen a muszkák 9 úteget állítottak fel. — Dobrudsa táján pénteken kisebb útközet volt. Plevna előtt csata foly.

Hivatalosan jelentik Bogotból tegnapi: Leonov egyik hadosztálya Vra-czát elfoglalta, melyet 800 gyalog s 300 cserkesz védett. A muszka sereg gárdákból és dzsídásokból állott 4 úteggel. 1000 szekér liszt és hadiszert zsákmányoltuk. A rögtöni támadás folytán kevés volt veszteségünk.

Perában az hírelt, hogy Sefket pasa elfogott és felakasztott.

A nyomor Montenegróban. Raguzából írják a „T.“-nek: Az inség nyomor a Bocche di Cattaro szomszedságában levő montenegrói területen oriasilag növekszik. Nem csupán menekültek, hanem montenegrói lakosok is ezrenként keresnek itt segélyt. Az orosz segélyalaptól csak elégtelen gyámolítást lehet nekik nyujtani. Pedig ha valahonnan segély nem érkezik, akkor ugy a menekültek legnagyobb része, valamint a tserniczai és más kerületbeli montenegróiak is az éhhalálnak fognak áldozatul esni.

Sumlából távirják nov. 10-ről Sulejman pasa az ellenséges vonalról négy pontján, Kaceljevo felé, Opaka mellett, Polomarca mellett Karahassankiői átel-lenében, és Haremkeprü mellett, Ozman Bazártól nyugatra Ladikiői és Kirlitlar közt, — erős kémszemlet tartatott. Az oroszok minden ponton visszavonultak. Kaceljevo mellett egy kozák kapitány és egy közember foglyul esett, s az ellenség nagy mennyiségű lőszert, élelmet és sok halottat hagyott hátra.

Bukarestből jelentik az „Allgemeine Zeitung“-nak: Sefket pasa visszavonult Orhaniebe anélkül, hogy a keleti hadsereg előnyomulását mely a czarevics több csapatai által is erősítve lön, magakadályozhatta volna. A szerb határról jelentik, hogy az összes török csapatok Nisch környékétől Orhanie felé sietnek, hogy Sefket pasa hadsereget erősítsék, miután e csapatok többnyire ujonczokból állanak, nem nagy szolgálatokat fognak tehetni, pedig mint Konstantinápolyból jelentik, Orhanie mellett nemsokára nagy csata lesz. Bukarestben valószínűnek találják, hogy Sefket pasa a nisch-i erősítést nem fogja bevárni, hanem visszavonul Sofiába. — Feltéve, hogy az „Allgemeine Zeitung“ bukaresti jelentése igazat mondott arra nézve, hogy a nisch-i csapatok ujonczok lévén, Sefket basa nem nagy hasznát veszi, de

abból még nem következhetik, hogy Sefketnek Orhaniet föl kellene adnia. — Mert ha Sefket pasa nagyobb hadtesttel nem is rendelkezik (török forrásból különben azt jelentik, hogy Orhanieban 25,000 ember áll) Mehemed Ali bizonyára alakít Sofiában új hadtestet; mely nemcsak Orhanie, de Plevna megmentésére is elegendő lesz.

Nov. 7-én a románok elkezdtek a bombázást Kalafatból, a törökök azonnal lelepleztek egy üteget és négy órai gyilkoló tüzelés után hallgatásra bírták az oláh ágyukat. Kalafatban a törökök bombái 6 házat és a vasuti állomás egy részét lerombolták.

Muszka-Lengyelország nagyobb városaiban sütökemencéket állítanak fel, kétszorosított előállítására, mely ezélel a mezei gazdák kötelezettek bizonyos mennyiségű gabonát beszállítani. Muszka-Lengyelország kórházaiból azon sebesülteket, kik már felgyógyultak, Romániába küldik vasutat és tábori kálbákat építeni.

Konstantinápolyból írják: A polgárság már csaknem teljesen szervezve van. Hat ezredből fog állani, — s minden ezred négy zászlóaljából, egyenkint 1000 emberrel. Három ezred egy dandárt képez. Főparancsnok Hadji Helad pasa; dandárnokok Jussuf pasa és Zikkeria pasa. A hadseregek beszerzésére vagy kiegészítésére a szultán saját pénztárából 20,000 piasztart ajándékozott.

Sefket pasa még mindig az orkhániai magaslatokat tartja megszállva. A muszka hadsereg még most is minden nap erősítéseket kap s Bukaresten át újabban a jászolavi 40. tartalékszállóalja a Vladimír-féle 38. ezred utazott le. Sefket pasa szintén kap erősítéseket s várja Mehemed Ali pasa szervezett hadseregét Szófiából, melylyel egyesülten fog a muszkára rontani.

A nyugati muszka tartományokban újabb csapatokat állítanak fel. A csatárterre szánt belgiumi tábori sátrak ép most szállítanak el.

A választások.

I.

Rövid idő van még hátra a megyei tisztikar választása idejéig — s nem sok idő múlva elkövetkezik az országgyűlési képviselők választásának ideje. —

Mindkét tény oly nagy fontosságra hogy megérdemli arról gondolkozni, — megérdemli számba venni vajjon társadalmi szempontból minő hatalom a választási jogosultság ugyanazon szempontból minő tekintetek tartandók szemellett kiválsóan a megválasztandó tisztikar — s következve az országgyűlési képviselők megválasztásánál. —

Egy alkotmányos állam — önállóan gondolkodó polgáraitra nézve — az önkormányzat alapját — az alkotmányos élet létkető erét képezi a választási jogosultság, — s éppen azért a legfontosabb és legszebb jogát minden egyes honpolgárnak. —

Kicsinyes particularis felfogással gondolkozva ezen kérdés felett — nagyon sokat veszít értékéből. — Ha a tisztikar megválasztásánál csak a barátság — esmeretség — atyafiság — egyik másik befolyásos ember ajánlata iebeg szemünk előtt; —

Ha a képviselő választásánál az illető választó kerület vagy megye befolyásos — vagyoniilag vagy más uton tekintélyre vergődött emberei, — casinok, volt képviselők, országos tekintélyek ajánlottjai közül akarjuk kiszemelni választottunkat, — s nem vesszük e mellett szigorú bírálat alá, — vajjon aztán végeredményében oly egyéniség fog-e bennünket képviselni, ki a társadalmi követelményeknek tud is, — akar is megfelelni? ki elvált nagyszerű hivatásának a társadalmi szabványok kívánalmához képest tud is akar is eleget tenni? — Nem,

fogtuk fel alkotmányos jogunk értékét — nem vettük igénybe leghatalmasabb befolyásunkat az állam, az ország — a megye kormányzatára nézve. —

Egy alkotmányos állam, nem egyéb mint az egyes tagok által kormányzott terjedelmes család, — a hol az egyes tagok maguk írják elő a kormányzási elveket — szabják meg a kormányzási törvényeket, — azért a családi kormányzás ennek elvei — s a család előmenetelére irányadó társadalmi szabályok — ezen hatalmas és terjedelmes család ügyei elintézésénél szintén irányadoknak kell lenni. —

Az országos törvények hozatala és kormányzati rendszabályok megállapításánál az állam minden egyes tagja személyileg be nem folyhat ugyan — a még hozott törvények végrehajtása a rendszabályok alkalmazásához minden egyes tag, hozzá nem szólhat, — de bár közvetve mindezeket még is gyakorolja a képviselők választása által, — kik míg egy felől a törvényeket alkotják más felől a végrehajtó hatalom és kormányzási közegek anyagául szolgálnak, — gyakorolják közvetlenebbül akkor midőn a megyei tisztikart maguk megválasztják. —

Társadalmi szempontból is tekintve tehát a követválasztási urnához közeledve a legszentebb jogot gyakorolunk — s a társadalmat legérzékenyebben érdeklő actust hajtunk végre — ép így a tisztikar megalakításánál is.

Örvendetes jelenség s tíz éves alkotmányos életünk egyik hatalmas vívmánya az, hogy a választók nagyobb része azon magaslatra emelkedett, mikép gondolkozni tud — s akar is gondolkozni arról, — minő kívánalmak vannak egy képviselő jelölttel szemben, s fontolgatja azt minő kiállítás kell bírjon egy tisztviselői candidátus.

Egy lépés előre, — s alkotmányossága előnye.t csak akkor fogja egy ország élvezni, ha minden egyes választó ezen kérdésekről komolyan — higgadtan — és elfogulatlanul tudna gondolkozni.

A követjelölteknek mindenesetre első helyen a pártállás tekintetbe veendő, — de sőt különösen a magasabb fokú tisztállomásoknál sem hiba erre figyelemmel lenni — de ezen megfigyelés csak szükséges — azonban maga a pártállás nem elégséges kellék arra, hogy ez által az illető képességét igazolja. —

Fenntartva tehát mindenesetre a megfigyelendő pártállást különösen a képviselő jelölteknek — mellözve a czifra szavakat ohajtanám most már előadni azon üzeneteket, — melyek véleményem szerint társadalmi szempontból irányadok tekintendők egy felől a tisztujításnál más felől a követválasztásnál.

P . . i.

Levelezés.

Torda, Nov. 11-én 1877.

A Felvinczi volt Casinó ügyében.

Tekintetes Szerkesztő úr! A „Haladás“ idej. 50. számában Felvinczről L. S. alájegyzéssel kiadott cikknek engemet illető részére a következő nyilatkozatot kérem közölni:

L. S. részére, mivel nem tudom kilegyen az, s van e a Felvinczi volt Casinó ügye által komolyan érdekelve, vagy csak mint a magtár ügyében is volentárkodnék — maga annak részvényesse sem lévén — ilyen álezázzott tolakodó részére semmi válaszom.

És nincsen főleg L. S. részére válaszom azért is, mert tartva tőle, hogy ezen L. S. Felvinczeu ugyanaz, kit hasonló modorú maga viseletéért M. M. a praetorium tornáczában; K. K. a nagyvendéglőben; Sz. L. az ugynevezett Dél-lőben; D. legénye saját házánál felpofozták, pálezázták, öklezték össze-vissza, s ezen L. S. nem csak annyi erkölcsi reputatiója, önbecsérzete volt, hogy saját büne érzetében a nélkül nyögte el mind-

azt, hogy magának bárhol is elégtételt kereset volna; s igazság ézetére nézve is kitűnő adataim lévén — ha mondom a fenn említett cikkben „erélyes alispáni vizsgálat rendén ez az L. S. akarna engemet számoltatni: barátaim, és ismerőseim metsenek fel azon kötelezettség alul, hogy ilyen L. S. alá álezázzott emberrel felelgetésekbe, s plane hírlap utján nem bocsátkozom.

Ellenben a Felvinczi volt Casinó ügye által komolyan érdeklődő tagok, barátaim, és ismerőseim és a Haladás tisztelt olvasó közönségének tartozom felvilágosítással, — s azok részére, — az ide vonatkozó iratok itten Tordán nem lévén — emlékezetem alapján a következőkben van szerencsém szolgálni ezekben felvilágosítással.

Én, ha jól emlékszem az utolsó évben, s tán abban sem voltam egészen a Felvinczi volt Casinónak elnöke, — pénztárnoka, pénz, és vagyona kezelője pedig soha.

Tehát azon Casinót melynek alig 200 frt. évi jövedelméből 5—600 frt. activuma — a cikk szerént is — csak papírosan, restantiákban volt mikor elnök lettem — ha hozzá számítjuk még azon körülményt is, hogy az ar-széki törvényszéknek az időben történt feloszlásával épen a pontosabban fizető tagoknak egy része is eltávozott: beláthatni, hogy nem én tettem azt halottas ágyára mint S. L. írja.

A mi pedig vagyonát illeti, a t. tagok méltóztatnak emlékezni, mert közgyűlés határozta el: hogy a Casinó elnapolja magát, nem pedig feloszlik.

Tehát az ügy nem tétetett azon stadiumban mikor L. S. szerént annak vagyona nevelési célra adandó, —

Azt is tudja, mert hasonlóan határozata folytán nyilvánosan történt, hogy a butorok nyílt árverezés utján adtak el, azok árát a pénztárnok incassálta a lehetett készlet mellé, miről azt hiszem az illető annak idejében tud is számolni Azt is lehet tudni, hogy a teke asztal minden felélett kínálgatások után, és árverezés utján is elnem kelvén, de az addig volt Casinó helyiségéből kitértvén, — én, és ha jól emlékszem Sch. ur biztatunk meg hogy adjuk el azt szabad kézből is, a mi a később történt eladásig annyival is inkább szükségessé vált, mivel egy sorozás alkalmával a praetorium folyosóján — más helyiség nem lévén hová helyezni — igen megrongáltatott.

Igy adatott el Sch. ur közben járása mellett 40. negyven o. é. forintért, és így it csak hitelre, de a mi azután befizettetvén, kamatjának is kamatjával együtt bár mely időben rendelkezés alatt áll.

És ezennel a felvinczi volt Casinó iránt komolyan érdeklődő tisztelt tagokat felis kérem, méltóztatassanak az iránt nyilatkozni: eljöttek tartják-e azon időt midőn annak scrsa felett véglegesen határozzan? Én mihelyt csak bár két három tagtól e tekintetben tisztoséges, és nem olyan arezáltan modon, nyilatkozatot kapok, nem mulasztandom el az érdeklettek tanácskozás, illetőleg határozat hozatalra összehívni.

Addig pedig a cikkkező L. S.-et biztosítom, hogy azon Casinó vagyona, mint követelés, a menyiben én kezeltem, nem jut azon állásba, minőbe akarja vinni azon L. S. kit én Felvinczen ismerem — a m.-ujvári Bruder lánának, és a felvinczi majorságpénztárnak több ezerekre menő követéseit, és vitte L. H. a Török Emmánuel féle követlést.

Mert látja cikkkező L. S. én nem vagyok atéle ember mint az a L. S. a kit én ismerem Felvinczen, a ki t. i. azt mondja magáról, hogy neki nincsen semmiféle vallása, és hite.

Én ellenkezőleg vallásos, és vallás erkölcsi érzékkel, és szeméremmel bíró ember vagyok, s olyan elvektől vezérel-

elve mind azon szerepkörökben, melyeket a gondviselés, és az illetők bizalma nékem kimutatott: vallás, — egyházi, polgári, községi, és megyei életben akár mint vezető vagy elnök, akár mint közvetlen pénzkezelő nem azt forgattam eszemben: „a vagyont másra tábláztatni s a jóhiszemű hitelezőt kijátszani“

Ilyen elvek által vezéreltetve (és itt méltóztat tisztelt olvasom megengedni, s ne vegye szerénytelenségnek, mert a háttérből L. S. nek élettüköbe tekintve igen jól látom kártyájából tendenciáját.) voltam saját vallás, — egyházi, községem ügyeinek, és némely részben pénzeinek vezetője, elnöke, és kezelője 13 évig egymásután, oly időben, midőn népe csaknem koldus, egyháza pedig hamvaiban hevert, és azon 13 év atatt virágzóvá lett azon egyház.

Ugyanazon időben tétetett le egy nevelési alap 1858-ban 113 frt. /- egy száztizenhárom forint értékkel, a mi az 1876 évi számadás zárlat szerént 7392 frt 84 kr, s leütve a kezelési illetéket is 1877-re 6932 forint 12 kr. azaz hat-ezer kilenecszáz harminckét forint és 12 kr. activummal, es semmi passivummal jött át.

Szilágyi István, és Magyar Gyögyet illeti a hivykezelésért a halás tisztelet, s csak azért hozom fel itt, mert szerény magam voltam indítványozója, kezdettől mai napig elnöke, de istennek hálá halotta s ágyra nem jutattam.

Azon időben állítattott fel az ugynevezett krajezós élvő tőke a ref. egyházban, az ennek Capitalisálására önkéntes adakozásokból gyűlt 60 forintot néhány évig magam kamat-kamatotzatam, míg 1876-ban 100 frintban mint tőke alap tétetett le a kérdéssel célra az egyház pénztárába, s így kezelte Sz. L. a temető bekerítési alapot, míg aránylag csekély összegből annyira nötte magát, hogy mintegy 400 öl deszka kerítés költségét fedezte. Így kezelteket ottan egy torony építési alap sat. sat. de tán L. S.-nek nints fogalma arról, hogy valaki ingyen, és szeplőtlenül is tudjon pénzt kezelni, látma ütés nélkül, szerényen.

Polgári, községi, és megyei életkörömben, több községben aranyoszek törvényhatóságában mint községi, és közhivatalnok: befolyásoltam; közvetlenül kezeltem alapokat, pénzbeli jövedelmeket, hivatalos, és más pénzeket, de még eddigelő ember kezelésem, befolyásom irányát, és hűségét kétség alá nem vonta, annyival kevésbé akarta „erélyes alispáni nyomozat által“ [azok állását kideríteni.

Azután: én vagyon szerzés ügyében olyan gyáva is vagyok, hogy még az önként kínált vagyon is elutasítom, ha vallás, erkölcsi érzetemmél nem meg egyező uton akar hozzám jutni; így p. o. kérdezz meg cikkkező L. S. azon L. S.-et kit én Felvinczen ismerem, és az e név rokonság utján bizalmasan megfogja uondani hogy t. i. neki volt egy harmad éves csikója, mely az enyémhez hasonló volt, én kérdezetttem: nem eladó-e? s kaptam a feleletet — nem. A közben történt, hogy azoz Felvinczi L. S.-nek elődiről reá maradt a m.-ujvári Bruder láda részére fenn álló követléseért régibb idő szerént törvényesen leköttit telkének ugyanazonosságát — tagadás alá jöven az — bírói szemle utján kellett megállítani, s én lévén annak egyik tagja, — a szemle megtartását megelőző nap estvéjén az a Felvinczi L. S. csak állitatta be hozzám emlegetet csikót, — s midőn kérdeztem mi az árra? azon feleletet kaptam: „nem izent az urfi semmi árt, hanem azt mondotta, hagyjuk itt, kössük be az istállóba, az ára iránt beszélni fog holnap, vagy holnap után.“ Én pedig az ilyen ár nélküli csikót azon uton melyen jött vissza küldöttem. sat. sat.

Magyari Pál,
a felvinczi casinónak ezkori elnöke.

H i r e k.

— **A fillérestélyeket rendező bizottság** e hó 11-én gyűlést tartott, melyen elhatározta, hogy a mult télutói idény alatt rendezett, a közkedveltséget annyira megnyert fillérestélyek cyclusát ujjalag megnyitja. Az első fillérestélyt f. November hó 25-én fogja rendezni, a „Korona” vendéglőben. A program összeállításán most munkálkodnak, s törekvése a bizottságnak a közönséget lehető művelésben részesíteni, s a közreműködők részéről tett ígéretek folytán előre biztósíthatjuk olvasóinkat, hogy a télen lefolyt estélyeknek a most megnyitandók méltó folytatását fogják képezni.

— **Az apahida — gyéresi vonalon történt vasúti balesetet** a kolozsvári lapok közléte, azt oly színben adták elő, hogy az olvasók azt hitték, mintha az összeütközés két rendesen közlekedő vonat között történt volna. Illetékes helyről vett felvilágosítás szerint, a baleset következőleg történt: A tordai határ és Kolos közötti vonalrészén dolgozott két vonat. Ezek egyikének a felügyelő mérnök által az az utasítás adta, hogy y egy meghatározott időben egy mellékvágányra térjen ki, minthogy ekkor kellett a második vonatnak azon pályarészén elhaladni. A vonat személyzete azonban e rendeletet nem teljesítette hanem haladt „Virágosvölgy” felé, s midőn a hátul alkalmazott mozdony a vonat épen egy tunelből tolt ki, úgy hogy a mozdonyvezető a tunelből semmitsem láthatott, ért a tunel elé a második vonat, szintén hátulról tolatva a mozdony által. Egy ór váltig intett e második vonatnak hogy álljon meg, de hazatlan, mikor pedig az hozzá ért, felkiáltott a vonaton lévő conductornak: Bonyhaiak, hogy ugorjon le, de ez abba bizott, hogy a vonatok dörzstékekkel akadályozva, megfognak állani. De a tunelből kibúvó vonat nagy erővel nyomult neki a másiknak úgy hogy négy kocsi összetört, s a szerenésellen Bonyhai is e kocsi között lelte halálát mellén egy hosszú csavar furódott át, s a kocsi romjain fenn függve, adta ki lelkét.

— **A tekerő napszamosokat** jó volna hazájukba küldeni. A lopások mind sürübbé válnak, s azokat rendszeren a foglalkozás nélküli lézengők követik e'. Miért tartunk tolvajbandát magunk körül? I kell őket hazájukba küldeni, ne hogy vagy egy csattanó esemény kényserítsen erre. Felkérjük a rendőrséget e veszélytől városunkat, haladéktalan intézkedéssel megszabadítani.

— **Necrolog Rákosi Elenora** mint nő, a maga, úgy rokonai nevében fájdalommal jelenti hogy szeretett férje id Dániel Imre f. év és hó 9-én élete 63-ik s házasságuk 21-ik évében, végelgyengülésben elhalt. Hült tetemei e hó 11-én d. u. 3 órakor helyeztetek örök nyugalomra. Béke poraira. —

— **A közigazgatási bizottság** ma gyűlést tart, melynek tárgyalásából jövő számunkban részletes tudósítást hozandunk.

— **A hit boldogít** A napokban egy 70 év körüli ember utazott keresztül Nagyváradon gyalog. Aradmegyéből jött s Bereg megyébe szándékozott, hogy áll tása szerint ott halhasson meg, a hol született. A kedélyes öreg egész áhitattal mondogatá, hogy halála után ő a menyországba akar jutni az pedig csak úgy lehetséges — ismét öszerinte — ha azon házból temetik el az embert, a hol született.

— **Mily könnyen történhetik ember ölés,** bizonyítja a következő eset; Jámor István kecskeméti lakos f. hó 8-án este, szobájából az udvarra ment mire a házrész eb hangos ugatást kezdett. Az eb figyelmeztetésére Virág Ferencz ki szintén a házban lakott, botot ragadva kiment, s Jámortól, kér-

dezte: ki vagy? — de ez fölöslegesnek tartván a választást, Virág úgy föbe ütötte botjával, hogy kapott sebe következtében másnap meg volt halva. Az eset különben vizsgálat tárgyát képezi.

— **Lakodalomból a halálba.** Ács Sándor 18 éves mányi kovácslegény lakodalomban volt, s jóízűen mulatott; két három leányt fogott össze s táncolt velük. Délután 5 óra volt midőn a társaságból minden feltűnés nélkül távozott. Haza ment, s egyenesen az istálló-
nak tartott, hol egy rossz pisztolyt irányzott szívének, s azt elsülötte. Igen jól irányzott, mert szíve darabokban mállott szét. Tettének okáról még csak sejtelem sem bírnak. Alig szenved azonban kétséget azon föltevésünk, hogy a fiatal legény szívét szerelem bántotta, s az a lakodalom, amelyben részt vett aligha nem az ő reményeinek volt halotti tora — melyet túlélni nem volt elég erős. Így mondják ezt a néprománeczek melyek keretébe Ács Sándor esete is nagyon beillik.

— **Gróf Károlyi György** egyetem-
téri palotáját a nagy közönség sűrű csoportokban kereste fel. A kapu valóságos ostromnak volt kitéve, a nép ezrenként kívánt behatolni a márványterembe, hol a gróf hült tetemei nyugodtak. Arend tartásáról lovas rendőrök gondoskodtak, kik egyszerűen mindig csak egy csoportot bocsájtottak be a halottas házba, a másikat pedig csak amannak, a tulsó kapun történt távozá-
sa után. A lépcsőház előtt két nagy áldozatláng lobogott. Az egész lépcsőház fekete posztóval volt bevonva, és égő lámpák által világított meg. Az első emeleti nagy márvány termet az „Entrepris de pompe funebre” remekül díszítette fel. Az egész terem egy szomorú kriptához hasonlított s benne számtalan gyertya és lámpa égett. A szoba közepén magas emelvényen állt a díszes érezkoporsó gazdag ezüstözéssel, körülötte óriási medencez lámpásokkal, also végénél két apácza imádkozott, a másik végén egy gyönyörű pálmafa állott melynek lombjai szomoruan hajoltak az elhunyt feje fölé. A gróf fekete ruhában, álló gallérral, kezében keresztel fekdűt — arcán meglátszottak az utolsó napok szenvedései. A koporsó körül száz meg száz koszoru volt elhelyezve, sok felírással, sok anélkül. A közönség már kora reggel sereglett az egyetem-
térre, azóta a halottas szoba egy percig sem állott üresen. A temetés hét-főn volt.

— **Megmérgezett lakodalmas vendégek.** Mult héten vig lakodalmat ünnepeltek Szekesfehérvárott a vizivárosban, s kevésbe mult, hogy a lakadalom nem változott át halotti torrá. A vendégek közül többen rosszul lettek, s csak a gyorsan alkalmazott orvosi segélynek sikerült, hogy komolyabb baj nem állott be, mert mérgezés konstátáltatott. Persze, hogy vizsgálat alá vették az étel- is italnéműeket és kitűnt, hogy a cukorsütemények mérges festékekkel voltak ellátva. Azonnal szigorú vizsgálat lett elrendelve a cukrászok összes ezukorkészleteire. Azért jó lesz egy kis elővigyázat, ha ezukrot szopogatunk.

CSARNOK

A ki nem tud nevetni.

Elbeszélés. II. L.-től.

(Folytatás.)

Egy levelet vón ki tárczájából, s nekem nyujtotta. „Olvassa el kegyed.” — szolt — én nem bírom.” — — —

Felnyitottam, s mély megilletődéssel tekintettem a fekete sorokra, melyekben szegény ifju barátom szerenésellen-sége volt megírva.

„Kedves Andor fiam! — így hangzott a levél — Ugyhiszem ujságot írok, mely kissé megfog lepni, de remélem nem ítélz el érte. Tehát házassodom kedves fiam, s menyasszonyom előtted

is ismert távoli rokonunk Tátrai Cecil. Sokáig haboztam e lépéssel, mert megvallom kissé fiatalnak találtam magamhoz. Ez aggodalmamat ő igyekszik leginkább eloszla ni. Arra kért midőn jegyet váltottunk, hogy irjam meg neked, hogy a neked tett ígérte meg tartja. — Ugy veszem ki beszédéből, hogy ez ígérteben reám vonatkozó is lehetett. Köszönöm neked is, neki is. Valóban boldok vagyok! Atyád.”

Még remegő ujjaim között tartottam ez átkos levelet midőn az ifju megszólalt.

„Ugyebár felséges történet?”

Reá tekinttem. Arcza majdnem hamuszínűvé vált, szemében sötétebben égett a láng, s az a mély barázda ott a homlokon még mélyebben ásta bé magát.

„Oh, megnyit szenvedhetett ön akor!” — kiáltottam fel önkéntelenül.

„Máznak nem vallanám bé, kegyednek azonban őszintén elmondom, hogy hónapokig feküdtem öntudatlan állapotban, elhagyatva, idegenek között, távol hazámtól, míg idehaza atyám vezetett az én menyasszonyomat oltárhoz; ki őt önként követte az ur színe elé, szerelmet hazudva a hiszékeny öregnek; s eltagadva előtte a fiával fennálló viszonyt. Talán azért, hogy az öreg férj mellett könyében üzhesse kaczásait. Igaz hogy nekem azt esküdte hogy „máznak nem adja szívé” — a kezét, azt elfelejtetem lekötöni. Ha, ha, ha! — — —

E göresős kaczás inkább hasonlított kinos jajgatáshoz s a menydörgés rémitő csattogása a legtalálabb kíséretet képezte hozzá.

Az ifju ismét hozzá kezdett elbeszéléséhez: „még egy évig bolyongtam ezeltalanul a nagyvilágban. keresve nyugalmat, enyhet szédült lelkemnek — s nem találva sehoh. Végre levelet kaptam atyámtól ismét, melyben csodálkozva emliti, hogy mi lehet az ok a miért nem térek haza, hiszen az idő rég lejárt, mit kölföldön kelle tötenem, és „anyád nagyon vár haza — irá a többek közötti

„Anyám! — — Érti-e ezt kegyed? Anyám! — — — Oh, milyen iszonyu tud lenni egy nő ha lerombolja a szent oltárt melyet szívében a való érzelmeknek épített. — — — Milyen iszonyu!”

„Valóban iszonyu!” — ismételtem én is, mintegy önkéntelenül. —

Hogy haza térjek — folytatá kis szünet mulva — arról szó sem lehetett. Minő szerep állott előttem atyámmal, s e növel szemben, ki most mint „anyám várt haza.” Talán megörültem volna, látva a hűtlen kigyót saját atyám karjai között. Aztán beláttam a romlott lélek mélyébe — — — oh minnyire fáj, hogy ki kell mondanom, de e nő a fiával akarta meglopni az apa bizalmát.”

Vissza jöttem az országra, s kerültem az othont letelepedtem F . . . ben, hol jelenleg is lakom.

„Azt mondá ön, hogy még egyszer látta őt?”

„Igen megmondom ezt is. Két éve voltam már itthon, midőn vágyam keletkezett még egyszer látni a nőt, ki egykor lelkemet betöltte. E gondolatra leginkább azon rögeszmém vezetett, hogy nem boldog. Azt sehogy sem tudtam elképzelni, hogy engem így kijátszva nyugodtnak érezze magát. Halványan, megtörve látva őt talán ha nem is megbocsátni, de elfeledni igyekeztem volna bűnét. — — Elindultam szülő városomba, — anélkül, hogy atyámat tudattam volna jöttömről — s másnap estére megérkeztem. Időt akarva szerezni hogy elkészülhessek a vizontlátás reám nézve iszonyu kinos jelenetére — vedéglőbe száltam. Midőn megérkeztem úgy tűnt fel nekem mintha a város fényesebben lenne világítva, s az utcák tele voltak robogó kocsi zajával. „Mi van ma itt, hogy minden olyan ünnepéjjesnek tetszik?” — kérdém vendéglősmőtől. —

„A híres N . . , asszony vendég szepel a színházban.”

„Egy gondolatom támadt. Elmegyek a színházba, — mert valami sugta nekem, hogy ő is ott lesz — s ha látni fogom halványan, megtörve a lelki harc sulya alatt — mint, a hogy mindig képezelém — holnap engedékenyebben fogok átesni a vizontlátás gyötrelmein.”

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Emlékeztető kert naptár

November hóban.

Mű- és díszkertészet.

A derek beáltával a rózsák s valamennyi gyengédebb fa- és bokor-neműek, gyengédebb telelő növények és virághagymák fagy ellen czélszerűen megvédendők; különösen: a magastörzsű rózsák eleve, még törzsük hajlékony s hidegtől nem merevül, földre hajlítottan legamóztatnak, később a hideg növekedésével fedetnek be koronái földdel, levélharasztal s egyéb fagymentő anyag gal. A bokros törpe rózsák egyszerűen legamóztatva, befedtetnek. Prunus laurocerasus, ha Prunus padus-alanya van nemesítve, annál fogva törzse hajlékony, hasonlóan mint a magastörzsű rózsák lefedtetnek és azokép fedetnek be; ha ellenben dugványról növeltek, annál fogva le nem hajthatok, az esetben ugy, miut a Cydonia japonica, Páeonja, arborea, Jasminum officinale s egyebek körülvetetnek fagaly-vagy nádkerítéssel, az üres köz levélharasztal egy láb magasan kitöltetik, azután az egész növény mondott anyaggal begöngyöltetik. Szakadon ültetett virághagymák s egyéb gyöngédebb növények levélharaszt-borítékot kapnak, de nem előbb, mint keményebb derek beáltával, különben a nedves ősszel kipállanak.

Györgyike (Dahlia), Canna, Mirabilis s egyebek gumói, ha kiszedve al-
lak alatt jól kiszáradtak, telelő helyekre rakatnak.

Ezen hónapban legalkalmasban veteményezhetni a kankalinok (Primula és Auricula) magvait ladécskába.

Cserepekben ültetni kell vadrózsákat s egyéb nemesítendő alanyokat; — folyvást gyűjtenifamagvakat, és azok egynémely nemét mgfordított földbe veteményezni; — vegytrágya és külön-
nemű földtartalékokat megforgatni; — a melegágyakat kiüríteni azok földjét kihordani s szükséges czélokra osztályozni, s a mult hónapban elmondottakat bevégezni.

Üdzészet alá vehetők e hó közepe táján a korai tulipán és marseille Tacet-
tákon kívül több válfaju korai jácintok chinai orgonafa (Syringa chinensis), Dion-és hónapos-rózsák.

(Vége köv.)

Placzi árjegyzék.

a tordai vásárra 1877. nov. 10. hozotti tárgyaknak

1 hectoliter: t. buza 8 frt. 50 Tavasz-
tisztabuza 6 frt. — Elegebuza 6 frt.
50 kr. rozs 6 frt. — Árpa 3 frt. 50 kr.
Zab 2 f. 50 kr. Törökbuza 4 frt. 50 kr.
méter mázsa széna kötetlen 2 frt. —
kr. Alomszalma 1 méter mázsa 25 kr.
Tüzifa köbmöter 3 frt. 20 kr. Marhahus
1 kilogramm 36 kr. Disznóhus 1 kilo-
gramm 48 kr. Turó 1 kilogramm 56 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdér. nov. 13.

5% Metaliques 63.25. — 5% Nemzeti
kölesön 66.90 1860-iki államkölesön
73 65 Bankrészevények 112. — Hitel-
részevények 8 18 London 202.80 —
Urbéri kötvények: Magyarországi 119.10.
Temesvári 78. — Erdélyi 77. — Horvát-
szlav. 74 70. Ezüst 165.75. Cs. kir. arany
5.67 — Napoleond'or 9.58.

Felölös szerkesztő és kiadó tulajd. Volz B.

H I R D E T É S E K.

VOLZ és TÁRSA könyvkereskedésében Tordán, kaphatók a következő általános kedvelt naptárak az 1878-ik évre.

Az általános közkeveltségű közhasznú Erdélyi képes Naptár ára	30 kr.
Magyar Polgár Naptár tiszticím tárral	60 "
A Magyar nép	30 "
Közhasznú és közszéplu N.-Eny. di Naptár	28 "
Istvánbácsi Naptár	50 "
Protestáns új képes Naptár	50 "
Falusi Gazda Naptára	80 "
Lidéz	60 "
Honvéd	60 "
Népszázló Naptár	40 "
Nemzeti nagy képes Naptár	1 frt. —
Iparos Naptár	50 "
Deák Ferencz Naptár	50 "
Eötvös Naptár néptanítók számára	60 "
Neveünk Naptár	40 "
Határidő Naptár, mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdatisztek, utazók és üzerek számára	1 frt. 20 "
Írókai Fali Naptár, mindennemű hivatalok, írókai, pénzüntézetek, egyetek számára	30 "

Kaphatók még a következő tankönyvek Népiskolák számára:

Magyar ABC és elemi olvasókönyv Gönczi Páltól	ára 14 kr.
Vezérkönyv ehez	18 "
Fali Táblák Göntzi Páltól	2 f. 40 "
Nyelvtani gyakorlókönyv Nagy Lászlótól a Népiskolák II. és III. IV. osztályai számára, ugyan ezekhez vezérkönyvek	20 és 32 kr.
Magyar olvasókönyv Gáspár Jánostól a Népiskolák II. III. IV. V. és VI. oszt. számára. Vezérkönyv a Beszéd és értelem gyakorlatokhoz Nagy Lászlótól	24 kr.
Rajzminták Szabó Endre és Tóth Tamástól	1 frt. —
Utmutató az elemi Rajztanításhoz Maszák Hugótól	60 kr.
Írásbeli mozgatható betűk	70 kr.
Nyomatásbeli	60 kr.
ABC és Olvasókönyv a katolikus elemi iskolák számára	18 "
Első nyelvyakorló és olvasókönyv a luth. el. isk. számára	27 "
Nemzeti kis ABC	12 "
Számolási Gyakorlókönyv, Népiskolák számára	25 "
Számítan a Népiskolákban Brassai S. I.	40 "
Számvetés " Példatár " II.	16 "
A Földrajz elemei Herczeg Sándortól	20 "

Első oktatás a Földrajzban Erdődi Jánostól	ára 25 kr.
Kis biblia Szász Károlytól	25 "
Magyarország Története Rajesányitól	30 "
Szépírásminta magyar	10 "
" német	12 "
Az illem és tisztesség arany szabályai	25 "
Rendszeres utasítás a szép és gyors írás 3. — legfelyebb 4 hó alatti elsajátítására Fiedler Tamástól	50 "
Európa kézi abrossza	25 "
Az Osztrák-Magyar Monarchia kézi abrossza	25 "
a Magyar Korona országai kézi abrossza	25 "
Továbbá ugyan csak fennirtaknál kapható:	
Föld és Természettan Jánosi Ferenczétől	40 "
O. és Uj- Szövetségi Szt.-Történetek Éltés Károlytól	80 "
Egri elemi Káté	8 "
" Kis	18 "
" Közép	32 "
" Nagy	50 "
Bibliai Történet kisebb Roder Alajostól	23 "
" nagyobb	60 "
Számítan Császár Károlytól I.	60 "
Népszerű Természettan Orbán Józseftől	60 "
Önsegély, Orvosi tanácsadó Dr. Ernst L.-tól	2 f. —
Selbsthilfe, rztlicher rathgeber von Dr. L.-Ernst	2 f. —

Ezen kívül nagy raktára a felsőbb iskolai könyveknek, a netalán hiányzó iskolai vagy más bármintemű iródmű termékek gyorsan és eredeti árban beszerezhetnek. Dus raktára minden az iskolákban szükségelt cikkeknek Iró-, Papír és Rajzszereknek a legutányosabb szabott árakon. — Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Végre pedig —

K Ö N Y V N Y O M D Á N K

elvállal minden nemű nyomtatványokat szintén a legutányosabb árak mellett, egyuttal tudatjuk hogy

a nyomdába egy tanuló felvétetik értekezhetni fenn irtak könyvkereskedésében.

2711 szám.

Árverezési hirdetemény.

A tordai kincstári felső sótelepnek sós gyógyfürdőre való átalakítása a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnak folyó évi 49895 sz. alatt kelt magas rendeletével engedélyeztetvén, azoknak átalakítása nyilvános árverés útján adatik ki a következő általános feltételek mellett.

Az egész sótelep a jelenleg rajta levő épületek és sóstavakkal együtt egy vállalkozónak vagy e célból alakítandó társulatnak 15—20 évi időtartamra adatik haszonbérbe.

Vállalkozó köteles leendő a telepet saját költségén egy nagyobb mérvű, czél és korszerű s a közönség műveltebb osztálya igényeinek megfelelő gyógyfürdővé átalakítani, nevezetesen a telepen levő összes épületeket, — a pénzügyörök számára fenntartandó egy szállás kivételével, — gyökeresen helyreállítani s egy fürdőintézet követelményeinek megfelelőleg átalakítani, a tavakon fürdőházakat építeni, a kerteket sőtahelyekké átalakítani, a fürdőkhöz vezető utakat jól helyreállítani s végül az egész fürdőintézetet a haszonbér időtartama alatt folyton jó karban tartani.

Az átalakításra vonatkozó tervek vállalkozók által készítenedők s megbirálás, illetőleg elfogadás végett az ajánlatok mellé csatolandok, magától értetődvén, hogy a fizetendő haszonbér nagysága az átalakítási költségek nagyságától függ oly formán, hogy nagyobb befektetéseknek az ajánlott évi haszonbér összeg a befektetések irányában kisebb lehet.

A haszonbér idő elteltével az egész fürdő intézet igény és megtérítés menten a kincstárszabad rendelkezése alá bocsátatik vissza.

Az átalakítási tervekkel ellátott zárt ajánlatok 1878 évi febr. hó 15-ig alólírt m. k. erdőhivatalhoz nyújtandók be, a részletes feltételek azután ezen ajánlatok és tervek alapján fognak annak idején megállapítani.

M. kir. erdőhivatal. (17 3—3)

Topánfalva, 1877. év november 1-ső.

Figyelemreméltó idegbajok- és nehézkorban szenvedőknek

Legujabban feltalált gyógymód
Számítalanul kálairatot
mutathat fel sikeres gyógyításról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban

Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig

BERLIN SW.

Friedrichstrasse 22.

Levélbeli megkeresésre is.

Sylvius Boas urnak
az Auxilium orientis feltalálója

Specialista idegbajokban
Berlin Friedrichstrasse 22, I

Sümmerda febr. 7-én 1876.

Igen tisztelt Uram! Ezennel hűldök egy értesítési illetőleg leírású egybetegségnek, melynek ön is örönden fog. Érzésbet leányunk karásony óta testileg és szellemileg annyira helyre állott, hogy sokszor magunk is azt kérdezzük, hogy vajon ugyan-e az? A köhögési időszak sem hatott javulási állapotára. Nagyon öröndenénk ha a délutáni órákban aludna, de nem tudjuk arra bírni, adni az ég, hogy a javulás tartós volna mit azonban már most akarunk meghálálni, mert meggyógyult győzödre, hogy ezt csak az ön kitűnő szere által értük elő Fogadjon köszönetünket gondoskodásáért gyermekünk irányában.

Az üvegeket ismét felhasználtuk, mindán most utasítása szerint 4 kanállal adtuk neki naponként s ezennel kérem sziveskedjék újolag az Auxilium orientisből küldeni

tejes tisztelettel Rothmaler lelkész.